

na mesto uvodnika

Namesto besedila je za to sliko najprimernejša pesem našega avtorja Stanka Wakouniga *Koroška jesen*.

STANKO WAKOUNIG

Koroška jesen

O hamatle, o hamatle,
o srečna domovina,
saj ti si kakor zdravje ...
za tistega, ki zdrav je.
Korošec prav spet zaživi
pri uživanju jeseni,
navadno to posreči se
pri porciji poštenu.
Pošteno vsak zameta naj,
saj mej tu ni nobenih,
polento, golaž, ziljski špeh –
na zraku posušeni,
pa s cmoki se nabula naj prav
vsak kruleč želodec,
ko s polkami zabava ga
na mehah ljudski godec;
da, košta za princeze vse,
pa za starejše dame
podjunske so klobasice pa pavrške salame;
naj njivah pri eventih s posedanjem na slami
pač znova oživijo vsi izžeti že organi;
vsi mladi pa še stari vsi z veseljem se krepijo,
pri praznikih po občinah z domačo nostalgijo.
Če ne bi se jeseni prav pošteno vsi nažrli,
verjetno oslabei bi pred vigredjo umrli.
Na te velike praznike pa sme le tisti priti,
ki ima usnjene hlače že – v omari al' na riti,
a ženske `majo dirndle, moške a kerntner – kilt,
kdor pravi je Korošec že, ni treba ga prisilit.
Predpisane so noše vse, ko se že barva listje,
to le privabi goste še, turiste, penzioniste;
ti plešejo ob glasbi oberkreinerske skupine,
pri takih melodijah dolgčas hitreje mine.
Polentafest pa Hadnfest, Fisolen- in še Knödelfest,
Almhatscha- pa še Tschurtschlfest,
in Gackernfest pa Gulaschfest,
pa Speckfest in Sasákafest, kako sem se nažokal fejest,
in Schwammerlfest, pa Rühreifest ob weich ob fest
und alles fest in einer Hand, im Dirndl
und im Kärntnergwand.
O Kärntnerherbst, o hamatle, o domovina, hops, na zdravje!
Av, vamp že rogovili mi, da gre mi na kozlanje.
Visoka ta kultura mi čreva grozno buri,
joj, bruhat skočim kar za grm, duška dat naturi!

Stanko Wakounig: **Kotiček tople domačije** (Ellerjeva edicija 34) ISBN 978-37086-0360-5, 14,90 evra

kibic
BRADLIVCI PRIROZIKI

NOVE KNJIGE PRI MOHORJEVI ZALOŽBI

Bralska vigred lahko pride

Tokrat vam predstavljamo naše nove knjige, ki smo jih založili pred kratkim. Najbolj sveža je slikovna monografija o Sloveniji znanega koroškega avtorja in urednika časopisa »Kärntner Tageszeitung« Bertrama Karla Steinerja. Pred nedavnim umrli duhovnik in raziskovalec hišnih imen na južnem Koroškem p. Bertrand Kotnik

Bertrand Kotnik

Zgodovina hiš južne Koroške. Župnija Pliberk in okolica – 13. knjiga
Pater Bertrand Kotnik je umrl na svečnico, 2. februarja. V zadnjih letih je bil s pliberško faro tesno povezan. Zato se je lotil tudi zgodovinske in znanstvene obravnave hiš župnije Pliberk in okolice. V tej knjigi najdete znanstvena in zgodovinska ozadja hiš, imen, vasi, naselbin in kmetij velike pliberške fare, ki je do sredine 18. stoletja obsegala tudi Šentanel, Strojno, Holmec, Dolgo Brdo, Lom, Jamnico in veliki del Mežice. Nekatere teh vasi so pripadale pliberški župniji vse do plebiscita leta 1920. Ta knjiga bo ohranila zgodovino tudi prihodnjim rodovom in je pomembna dokumentacija kraja, fare, posameznih vasi, naselij in posestev skozi štiri stoletja. Knjiga je izšla lani pred božičem, ko je p. Bertrand Kotnik praznoval svojo 95-letnico.

■ 383 strani, ISBN: 978-3-7086-0441-1, 24,90 evra

Anton Levstek

Podobe iz pesmi

(Ellerjeva edicija 35: Pesniška edicija Mohorjeve, imenovana po slovenskem pesniku Franu Elterju (Marija na Zilji 1873 – Ljubljana 1956))

Pesniško zbirko Antona Levsteka uvaja in določa štirivrstičnica brez naslova, ki je v pesniškem jeziku kot diktatu domišljije izraža zavedanje o lastni majhnosti in minljivosti ter napoveduje poetični izraz skromnosti človeka pred neskončnostjo vsega tistega, kar ostaja neznano in skrivnostno za slehernika.

■ 75 strani, ISBN 978-3-7086-0441-1, 12 evrov

Jože Dežman, Jože Hudales, Božidar Jezernik

Slovensko meščanstvo

od vzpona nacije do nacionalizacije (1848-1948)

Zbornik so pripravili avtorji razstave Slovensko meščanstvo od vzpona nacije do nacionalizacije 1848-1948 v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije (februar - maj 2000)

Slovenski nacionalni vzpon po letu 1848 je dominantno zaznamoval tudi vzpon slovenskega meščanstva. Meščani so bili voditelji nacionalnega gibanja, ki je zaznamovalo rojstvo slovenske nacije in mu izoblikovali vodilne identitetne simbole. Meščani so bili nosilci demokracije, gospodarskega, znanstvenega, kulturnega napredka. Njihovo etično-moralno jedro je bilo konservativno krščansko. Zbornik s številnimi barvnimi slikami predstavlja pregled raziskav in muzejskih projektov o meščanstvu, meščanski pogled na svet, vrednote, vero, politično in gospodarsko vlogo meščanstva, meščansko bivališče in navade, izbrane osebnosti in družine.

■ 240 strani, ISBN: 978-3-7086-0435-0, 36 evrov

nam je zapustil 13 knjig. Njegova zadnja knjiga je izšla pred božičem in obravnava pliberško faro z okolico. Ob 150. obletnici Kugyjevega rojstva smo ponatisnili knjigo Rafka Dolharja Po Kugyjevih poteh. Potopisec in tenkočutni avtor Dolhar je opisal Kugyja, slike v knjigi je avtor posnel sam.

V Ellerjevi ediciji je izšla 35. knjiga: Podobe iz pesmi avtorja Antona Levstka. Knjiga Slovensko meščanstvo – od vzpona nacije do nacionalizacije (1848-1948) je zbirka razstave v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije (februar-maj 2008).

Bertram Karl Steiner / Michael Leischner

Slovenien, Tochter aus Elysium

Avtor Bertram Steiner z navdušenjem opisuje deželo med vzhodnimi Alpami, zahodno Panonsko nižino in severnim Jadranom. Slovenija ima vse, kar ima Evropa, pravi Steiner: mogočne gore, ki se dotikajo neba, Jadransko morje in skrivnostno Panonsko nižino. Mislimo, da Slovenijo dobro poznamo, vendar se motimo, kajti v pričujoči knjigi Bertram Karl Steiner dokazuje, da je marsikaj povsem neznano, o čemer pač piše avtor. Knjiga z besedili Bertrama Karla Steinerja in s slikami Michaela Leischnerja vas bo gotovo očaral.

■ 165 strani, ISBN: 978-3-7086-0370-4, 39,80 evra

Klemen Jelinčič Boeta

Kratka zgodovina Judov

Knjiga je prvi poskus sistematične predstavitve judovske zgodovine v slovenskem jeziku nasploh in v svojem opisu več kot 3000 let stare zgodovine začne pri Svetem pismu in nadaljuje preko judovske države in diaspore v času helenizma in rimskega cesarstva v srednji vek in življenje v široko razprostrti diaspori v Evropi, Afriki in Aziji vse do modernih časov, kjer zaključuje z državo Izrael in stanjem v današnji judovski diaspori. Knjiga je razdeljena na sedem delov z več poglavji in podpoglavji in poskuša bralcu predstaviti splošno sprejete ugotovitve zgodovinske stroke na kratek, jasen in tekoč, vendar izčrpen način s stalnim ponujanjem vzporednic iz splošne svetovne in zaradi predstavitve judovskega življenja v različnih deželah tudi iz lokalne zgodovine, med njimi slovenske. Glede na to, da je knjiga namenjena slovenskim bralcem, poskuša na osnovi do sedaj dostopnih podatkov na kratko predstaviti tudi judovsko življenje na slovenskem ozemlju v antiki, pojav tako imenovanih »judovskih vasi« na Koroškem in Štajerskem, srednjeveško judovsko življenje na Slovenskem in kasnejše judovske življenje v Trstu in Gorici ter Prekmurje vse do druge svetovne vojne.

■ 385 strani, ISBN: 978-3-7086-0397-1, 33,80 evra

Rafko Dolhar

Po Kugyjevih poteh

Od Trente do Zajzere, Julius Kugy, slovenske gore in ljudje

Ob 150. obletnici Kugyjevega rojstva, ki naj bi jo v Trstu obeležili kot Kugyjevo leto z mnogimi prireditvami, se nam je zdelo primerno, da ponatisnemo knjigo, ki je že davno ni več mogoče dobiti. Tudi druge Kugyjeve knjige v slovenskem prevodu so že davno izginile s knjižnih polic, tako je ponatis te knjige, v kateri je mnogo citatov iz Kugyjevih knjižnih del, še toliko bolj upravičen. Naj dodamo še, da je v zadnjih letih in doživetjih, ki jih je avtor sam testamentarno zapečatil za objavo nekaj desetletij po svoji smrti. Sedaj so ti teksti dostopni in primerno dopolnjujejo pripoved o Kugyjevem doživljanju prve svetovne vojne in deloma tudi druge. Kljub vsemu pa popolne Kugyjeve biografije še nimamo, čeprav o njegovem življenju vemo marsikaj iz njegovih knjig. Zadnja njegova knjiga, ki je bila objavljena pod naslovom Vojen podobe iz Julijskih Alp šele po njegovi smrti leta 1995, predstavlja 9. poglavje njegove prve knjige Iz življenja gornika. V knjigi je skušal avtor predstaviti Kugyja v času in prostoru, v Trstu v obdobju avstro-ogrske monarhije. Leta 1994 je Rafko Dolhar prejel literarno nagrado Vstajenje, podelitev nagrade so utemeljili takole: »Knjiga je sad resnega raziskovalnega dela in avtorjevega lastnega ustvarjalnega pristopa ter je hkrati prikaz naše polpretekle zgodovine v literarnem ključu. Dela Rafka Dolharja so ukoreninjena v naš prostor in čas. Prikazujejo zahodno mejo slovenskega narodnostnega prostora in tukajšnjega človeka, odlikavajo lepo to Julijcev in Krasa, obenem pa izkazujejo pisateljev močan narodnostni in humanistični čut. Zadnja knjiga – kot večina prejšnjih – se odlikuje tudi po izbranem fotografskem gradivu. Vse fotografije, ki so marsikdaj prave umetnine, je avtor sam posnel.« Dolharjeva knjiga ni le poklon temu velikemu gorniku in temu, kar je naredil za slovenske Julijce, ampak želi biti tudi izziv bralcem, da bi se zamislil o namenih in ciljih, ki so Kugyja vodili v gore, o njegovem odnosu do vrhov in narave. V besedilu prihaja na dan tudi Dolharjev smisel za opisovanje, občutenje in umetniško podoživljanje narave in razumevanje vrednotenja človeških napa kot tudi občudovanje poguma, samozavesti in vztrajnosti.

■ 143 strani, ISBN: 978-3-7086-0403-9, 16,90 evra